

İsmet Sarı

Bilgisayar Mühendisliği

Yusuf Atılğan *Aylak Adam* kitabında tanrısal anlatıcı iç monolog bilinç akışı ve günlük gibi birçok anlatım tekniğini bir arada kullanması biz okurlarına kendisini bir modernist metinden ziyade bir postmodern bir yazar olduğunu kanıtlamıştır. Modernist metinlerde metnin karakterleri yazarın belirlediği anlatım biçimine bağlı olur ancak *Aylak Adam*da bizim gördüğümüz postmodern yapı ile birçok anlatım tekniği serbestçe bir arada kullanılmış ve okurlarına fark ettirmeden metinde birçok farklı yazarın olduğuna inandırmıştır.

Aylak Adam romanında yazar bir yılı dört mevsime bölerek C.nin geçmişinden ve geleceğinden anlatıcı koltuğuna zaman zaman C.yi koyup birinci tekil şahıs tipinden yararlanarak bahsetse de, metnin genelinde olayları tanrısal bir anlatıcı kimliği ile karakterlerin hemen yanında bulunarak anlatır. Öyle ki Gülerin B.ye yazdığı mektuplarda Gülerin abartarak yalan söylediğini parantez içine alarak gösterir.

Edebiyat ve psikolojiyi bir araya getirdiğimizde ortak hedef insan psikolojisidir. *Aylak Adam* kitabında ise kitabın büyük bir bölümünde bilinç akışı ve iç monolog gözümüze çarpar ancak bu bilinç bazı zamanlar ana karakter olarak C. olduğu gibi Güler, Ayşe ve B. de olabilir. Yusuf Atılğan bütün bu karakterlerde de onları toplumdan yabancılaştırmasını bilinç akışı ve iç monolog tekniğini iç içe kullanarak yapmıştır. C. karakterinin iç konuşmaları, onun duygu düşüncelerini, hayat felsefesini, arzularını aktarmada sürekli bu iki teknik ile karşılaşırız. Saatine baktı: Dört buçuğa beş vardı. “Eve gidip okusam.” Durağa yürüdü. “Bunlardan kurtulmanın yolunu biliyorum. Kocaman sinemalar yapmalı ...”(Sayfa 24). Kitapta bu tarz tanrısal ve iç monolog anlatım biçimlerinin iç içe geçmiş halleri C. ile sınırlı kalmamış, anlatıcı C. yi anlatmayı bitirip başka bir bölümde okurun daha hangi kitap karakterini anlattığını anlamadığı bölümlerde de Güler, Ayşe ve C. ye çok benzeyen B. nin yaşadıkları hayatları bizlere bilinç akışı ve iç monoloğu tanrısal anlatıcı kimliğine bürünerek aktarır.

C.in karakter analizi yapığımızda C. orta yaşlarda ve anlatıcının açık bir şekilde söylememesine rağmen oğlak burcu olduğu çok açık. Toplumun o iğrenç ve yapmacık halinden kendini yabancılaştırarak gerçek aşkı, sevgiyi ve o aradığı kadını bulmak için elinden geleni yapıyor ancak bir gün eli dolulardan yan, 3 oda bir mutfaktan oluşan evlerde yaşayan toplumun işleyiş sistemini benimsemiş evlilerden olmak istemiyordu. Aslında anlatıcı izin verseydi de C.

Gülerin yerine arkadaşı olan B. ile karşılaşılabileseydi C. bir an olsun o aradığı sevgiyi bulabilirdi ancak kader bu ya C. B.nin yerine arkadaşı olan Güler ile tanıştı ve aşkı onda aramaya çalıştı ama başaramadı çünkü Gülerde diğer insanlar gibi sistemin egemenliğine boyun eğmiş ve evlenip çocuk yapmak hayalleri kuran birisiydi.

Kitapta C. karakterinin “kılığı düzgün bir adamın sokakta simit yemesi yasaktır. Bütün bu yasaklar gibi bununda bir kaçamak yolu yok mu? Simidi kır, cebine sok. Tek elinle bir lokma koparıp, kimseye sezdirmeden ağzına at. Ama ben dişlerim sağlamken ısıracağım.” (18) veya “Ne adamlar be. Güldüysem güldüm, size ne” (24) sözleri bizlere kendisinin seçtiği yalnızlığın psikolojik sonucunu ve toplumun gülünç ve yapmacıklığına karşı olan isyanını dile getirmenin kendi kendine konuşmaktan ve sorgulamaktan başka yapacak bir şeyinin olmadığını gösteriyor.

C. kendisini zengin değil paralı, işsiz değil aylak olarak tanımlar çünkü o aylak olarak zaten dünyanın en zor işini toplumundan kendini soyutlayarak yapıyordu. C.nin sisteme olan bu isyanı hiçbir vakit aktif olmamış hatta Ayşe ile girdikleri iddia da kazananın sokak ortasındaki öpüşme kuralına karşı durma eylemini reddetmiştir. C. insanlar ile alenen tartışmaktan bile uzak duruyor çünkü konuşmanın kalın kafalı insanları değiştirmeyeceğini zannediordu.

Güler’in “Neden bu kadar kötüsersin” sorusuna “Sen neden değilsin? Çevrene bakmıyor musun?” diye cevap vermiştir çünkü toplum ona göre o kadar bencildir ki bir adam gazete okur iken FATİH’TE İKİ EV YANDI başlığını görüp “iyi benim orda evim yok” (122) diye düşüne bilecek ya da BİRADAM KARISINI ÖLDÜRDÜ haberine karşın “iyi etmiş kim bilir ne namussuzdu” (122) diyebilecek kadar alçak olduğuna inanır. Bu insanlara benzememenin tek yolu ise kendi içinde inzivaya kapanıp onlar ile iletişim kurmaktan kaçınmak ve 2 kişilik dar toplumlar oluşturmaktır.

C. kurulu düzene baş kaldıran ve kendi soyunu reddeden bir karakterdir. Ailesinin ona verdiği ismi ve soy ismi kullanmaz hatta “Babam adamsa ben olmayacaktım. Büyüyünce bıyık bırakmayacam derdim” (151) der çünkü onun babası başkalarının sırtından geçinen, eve gelen hizmetçilerin namusuna göz diken ve en kötüsü annesi gibi çok sevdiği teyzesine gerçek olmasa da saldırdığını zannettiği birisidir.